

Oqaloqatigiinnermi makittakkanut ilaliussaḡ

Følgehæfte til Samtalekort

MANU+

Ineriartortinneqarput Meeqqanik Inerisaanermut Immikkoortortaqarfik, Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik, 2024.
Udviklet af Afdelingen For Børns Udvikling, Socialstyrelsen 2024.

Atortussiati ukunanga suliaapput | Konceptudviklere, tekst og redaktion: MANU-temaet

MANU'mi suleqataasut | MANU team

Aviaaja Pedersen Lyng
Regine Dahl Thorleifsen Kajusen
Mette Aarup Crusell
Kulunnguaq R. Petersen
Bianca Luff
Naja Hougaard

Suleqatigiissitaliaq | Arbejdsgruppen

Michael Jensen
Rie Mette Sarkov
Iben Motzfeldt
Sika Madsen
Nora O. Kristensen

Tamatuma saniatigut suliamut ilinniarsimasunik assut piukkunnartunik nunatsinni sumiiffinnit tamaneersunik qanimut suleqateqarnikuuvugut. Siunnersiueqatigiinnernut ilanngussaassinnullu qujangaarpugut.

Derudover har vi haft et tæt samarbejde med kompetente lokale fagpersoner fra hele landet.
Mange tak for sparring og deres faglige inputs.

Nutserisoq | Oversættelse

Hans Peter Broberg
Mitha Sikkersoq Karlson
Albina Reimer
Regine Dahl Thorleifsen Kajusen

Titartagartalersuisoq | Illustration: Christian F. Rex, Deluxus Studio

Layout: Malou Media

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

**Oqaloqatigiinnermi
makittakkanut ilaliussaq**

Følgehæfte til Samtalekort

Imarisaa

6	Asasarput suliamut ilinniarsimasoq
8	MANU+ MANU-lu suuppat
10	MANU-mi tunngavigineqartut
10	Sianissutsikkut paasinnilersitsineq
10	Atassuteqarneq
10	Misigissutsinik
10	Attaveqarnermik pilersitsineq
12	Ilaqutariit katitigaanerit
12	Suliamut ilinniarsimasut oqaloqatigiinnermi makittakkanik atuisartut
14	MANU+-ip makittagaasa atornissaat
14	Mindmap - Pingaernerusuinnarnik nalunaarsuiffik
14	Qanoq atorneqarsinnaaneri
16	Oqaloqatiginnissutissani assiliartat
16	Titartakkat
18	Oqaloqatigiinnermut atatillugu isumaliuutersuuteqarnerit
18	Oqaloqatiginninnissaq sioqqullugu
18	Oqaloqatiginninnermi avatangiisit
20	Kulturimut naleqqussarneq
20	Oqaatsit

22	Oqaloqatiginninnerup nalaani
22	Timikkut oqariatuutit
22	Attaveqatigiinneq ersarissaq
22	Alapernaanneq
24	Naalaaqqissaarneq
24	Piginnaasaqarfiit nukissaqarfillu nersualaakkit
26	Misigissutsit paasilertoruminaatsut akuerikkitt
26	Misigissutsip kanngutsinnerup paasinnerunera qanorlu qisuariarfigisinnaanera
28	Misilittakkat suliarisamullu tunngasut ilanngutitsinnerat
28	Assersuutininik ilanngussisarit
28	Tigussaasuniik ilinniarnaq
28	Ineriartornermi allorianaqqat
30	Allanut iliusissanut innersuussinerit
30	Malitseqartinneqarnera aamma qanoq iliornissamut pilersaarut
32	Oqaloqatigiinnerup kingorna
32	Eqqarsaatiginneqqissaarneq
32	Suleqatigiinneq aamma attaveqartarfissanik pilersitsineq
32	Imminut paarineq isumaginerlu
34	Naggasiineq

Indhold

7	Kære fagperson	23	Under samtale
9	Hvad er MANU og MANU+	23	Kropssprog
11	Teorien bag MANU	23	Klar kommunikation
11	Mentalisering	23	Nysgerrighed
11	Tilknytning	25	Aktiv lytning
11	Følelsesregulering	25	Anerkend styrker og ressourcer
11	Relationsdannelse	27	Anerkend komplekse følelser
13	Familiekonstellationer	27	Forståelse og håndtering af skam
13	Fagpersoner, der anvender samtalekortene	29	Inddragelse af erfaring og faglighed
15	Anvendelse af MANU+ samtalekort	29	Inddrag eksempler
15	Oversigtskort - Mindmap	29	Praksis læring
15	Anvendelsesmuligheder	29	De små udviklingstrin
16	Ikoner på kortene	31	Videre handlehenvisninger
16	Tegningerne	31	Opfølgning og handleplan
19	Overvejelser i forbindelse med samtalen	33	Efter samtalen
19	Inden samtalen	33	Refleksion
19	Fysiske rammer for samtalen	33	Samarbejde og netværksopbygning
21	Kulturtilpasning	33	Egenomsorg
21	Sprog	35	Afslutning

Asasarput suliamut ilinniarsimasoq

MANU+-imiik oqaloqatiginninnermi makittakkanut ilaliussamut uunga tikilluarit. Ilaliussaq una oqaloqatigiinnissaq sioqqullugu, ingerlanerani pereerpallu sakkussannik isumaliutigisinnaasannillu tunniussisinnaasut ilagissavaat.

Makittakkat karsimiittut sammisassanik angajoqqaatut piareersarnermut aamma meeqqap inuunerata ulluinut 1000-inut siullernut attuumassuteqartunik assigiinngitsunik imaqrput. Makittakkat naleqqussaruminartuupput, ilaqutariillu pisariaqartitaat naapertorlugit atorneqarsinnaallutik.

Siunertarineqarpoq angajoqqaatut piginnaasat patajaallisarnissaat aamma ilaqutariit meeqqap ineriartornissaanut inuunermilu atugarissaarnissaat pillugu sakkussaqarnissat tapersersornissaallu. Makittakkani siunertaavoq angajoqqaat/ ilaqutariit oqaloqatiginninnissaat eqqarsaatiginnilersinnaanissaallu.

Makittakkat oqaloqatiginnissutissat aqutigalugit pisariaqartitat unamminarsinnaasullu nalinginnaasut immikkuullarissullu angajoqqaanngornermi angajoqqaajunermilu takkussinnaasut qaqilerneqarnissaat kissaatigineqarpoq. Atortut taakku ineriartortinneqarnerat Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu unammillernartumi inissisimasut sullinneqarnerat nukittorsarniarlugu, kalaallit qallunaallu suliassaqrifiisa assigiinngitsut akunnerminni suleqatigiinneranni pisimavoq, piffissami 2020-2023 ingerlanneqartumi. Tamatuma saniatigut MANU+-imi oqaloqatigiinnermi makittakkat ineriartortinneranni suliamut ilinniarsimasunik assut piukkunnartunik nunatsinni sumiiffinnit tamaneersunik qanimut suleqateqarsimavugut. Ilisimasaat misilittagaallu makittakkat ineriartortinnerisa ingerlarnganut inerneranullu annertuumik pingaaruteqarsimapput.

Meeqqap inunnornissaanut isumagisassanik piareersaanik

Meeqqap inunnornissaanut isumagisassanik piareersaanik

Naartuneq ersarinneruleraangit meertaa misissarluni qanilligaangit, meeqqap inunnornissaanut piareersaanisuterteqarsinnaasartooq. Immaqa misigvansi ingerlarsimaffissini pisattat nissisimaffi aallunneqerlugu.

Piareersarnermi ilaqtuallu arpoq toqogissimerrillu pilerstissatuni erminissaq sioqqullugu, erinnermi, erinnererullu kingorna - aamma angarsisamut.

- Qanoq naleqqutunuk piareersaasinneri oqaloqatiginninnissat. Assisatigilugu eqqertorsarniaavsi, piffi, sulileq meeqqap sami sinittasava? Qanoq ilaliusi meeqqap angalluqatigineqarsavasiuk? arlanillu aningaateqarneris.
- Qanoq tamassi immikkut meeqqap inunnornissaanut piareersaateqarpi/ «utugpi»?
- Allanik leqqeqarsut ilaqutallikunniit ilaqutissisangit, qanoq ulianassanik meeqqap inunnornissani allamut aassanut eqqerluqatigisani? «toqit» - qanoq ilissaq eqqerluqatigisani? - meeqqap pillugu akusassaffinik angalluqatigisani? - illoq iluani pajaqarissimassu? - aningaateqarneri.

Piareersaanit meeqqap angalluqatigisannunnaq attuumassuteqameq arpoq. Aamma iki eqqerlarsissikkut meeqqap takkunnissaanut piareersartarpat. Meeqqap ulianassanilla pilerstissisissarsi pillugu eqqersaateqarnerugut, angajoqqaannginneranni piareersarnerarpat.

Alluuffillorini meeqqamut atortussat suut pisarsiarissamenhugit (kimut atortinneqarpi, kissaateqarsinnaavsi) - kingornussillusi immaqluunniit pilluusi? **MANU+**

Kære fagperson

Velkommen til dette følgehæfte til MANU+ samtalekort. Følgehæftet kan være med til at give dig nogle redskaber og overvejelser som du kan gøre dig inden, under og efter samtalen.

Samtalekortene i kassen indeholder forskellige temaer relateret til forældreforberedelse og barnets første 1000 dage. MANU+ samtalekortene er et fleksibelt materiale, som du let kan tilpasse og anvende efter familiernes behov.

Formålet er at styrke familiens forældrekompetencer og klæde familien på til, at understøtte barnets udvikling og trivsel. Målet med kortene er at invitere forældrene/familien til dialog og refleksion.

Samtalekortene ønsker at imødekomme hhv. de almene og unikke behov og udfordringer, der kan opstå i forbindelse med at blive og være forældre. Udviklingen af materialet er sket i forbindelse med det Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland, som blev gennemført i perioden 2020-2023. Derudover har vi under udvikling af MANU+ samtalekortene, haft et tæt samarbejde med nogle meget kompetente lokale fagpersoner fra hele landet. Deres viden og erfaring, har været af stor betydning for hele udviklingsprocessen og produktet.

Skam hos forældre

Skam hos forældre

Hos forældre kan det være naturligt at opleve skam i forbindelse med forældreskab. Skam er en normal følelse, som alle mærker. Der kan være forskel på almindelig skam, der hjælper en udadretterende.

Når man bliver ramt af skammen, kan det være en svær følelse. Som forældre der bliver ramt af skam, kan man evaluere lidt på skammen, ved f.eks. at spørge 'Hvad er det der gør jeg føler skam?' og 'Fortæller skammen mig noget vigtigt?'. Nogle gange kan man lære af den, andre gange er den uberegtiget eller tilfældig nogle andre end en selv.

Skam kan opstå i følgende situationer:

- At andre mennesker udtrykker negativ bedømmelse af ens forældreskab
- At læse ting på sociale medier, som giver en forkert billede af livet omkring ens forældreskab
- At ens partner fortæller en, at de synes man har gjort noget forkert i forhold til barnet
- Andet?

- Har du prøvet at føle skam i forbindelse med forældreskab? – og hvordan fungerer du?
- Når tankerne opstår, hvordan håndterer du dem? Og hvordan vil du eventuelt kunne gribe situationen an næste gang det sker?

Skammen kan komme til udtryk på forskellige måder, f.eks.:

- Skyld
- Utilstrækkelighed
- Mindreværd
- Lytt til at gemme sig
- Trykken i brystet
- En klump i halsen
- En følelse af at være grundlæggende forkert
- Tanker som 'hvis bare jeg havde...', 'hvorfor gjorde jeg ...'

MANU+

Sprog

Sprog

Dit barn lærer nye ord ved at høre dig og se dig bruge dem i hverdagsituationer, og heri ligger din store indflydelse på understøttelsen af sproget. Barnet forstår allerede flere ord, end det kan sige.

Flersprog: Barnet kan godt høre sig to eller flere sprog på én gang. Det kræver, at barnet hører de forskellige sprog til hverdag. Barn som har forældre med to forskellige modersmål er for det meste lidt længere om at begynde på at sige ord og sætninger.

- Hverdagssprog med barnet – hvad gør du?
- Er der noget, du tvivler på med hensyn til dit barns sprogudvikling?

- Syng med dit barn.
- Kig i billedbøger – dialogisk læsning.
- Stil små opgaver, 'kan du hente sukker'.
- Stel ord på tingene overfor dit barn, på dem måde giver du barnet sprog for det som det oplever. F.eks. dagligdagsting 'Nu skal du i bad, så du kan blive rimelig smilende'.

- Undersøg rummet: 'Tag dit barn i hånden, og gå rundt i rummet. Følg barnets initiativ – hør hvad det lyder til at gå hen? 'Strak og pig på det I ser og sæt ord på det I kigger på.'
- Brug dit kropssprog til at understøtte de ord du siger. Barnet kan bedre læse ordene, når de bliver koblet til en handling. F.eks. 'Du fylder jeg glasset'.

MANU+

MANU+ MANU-lu suuppat

MANU tassaavoq angajoqqaat misigisaannik malinnaasoq, naartunasoraluni misissuummi titarnerit marluk aallarnerfigalugit meeqqap arfinillit missaannik ukioqalernissaata tungaanut ingerlasoq.

MANU tassaavoq ataatsimut isiginnittoq angajoqqaatut piginnaasat patajaallisarnissaannut ilapertuutaasussaq, tamaammallu anaanaasumut ataataasumullu tulluarsagaalluni. MANU-mi siunertarineqarpoq nammineq angajoqqaajunerup oqaloqatiginnissutiginissaanut, eqqarsaatiginissaanut sianissuseqarfiginissaanullu periarfissiinissaq pikkorissaanerit, angajoqqaanik naapitsinerit, angajoqqaanut atortussiat il. il. aqputigalugit. Tamannalu angajoqqaat amerlanerusut ilikkartinneqarnissaat, meeqqap ineriartornissaanut ikorfartuinissaq isumassuinnissarluk pillugu, taamalu meeqqat amerlanerusut peqqinnartumik toqqissisimanartumillu inuunertik aallartissinnaaniassagamikku.

MANU+-ip oqaloqatigiinnermi makittakkat pilersitai, MANU-mut pioreersumut ilaavoq, taamaammallu ineriartorteqqitaallutik, MANUp siunertaa assigalugu. MANU+-i ilaqutariinnut assigiinngitsumik peqquteqartunik MANU-mi pikkorissaanerit allanut peqataanermi pissarsiat killeqartut immaqalunniit pikkorersarnerni peqataasinnaangitsunut tulluussagaapput. Aammalu ilaqutariinnik oqaloqateqarnermik suliaqartunut, oqaloqatinninnermi atortussiatut pilersitaallutik.

MANU

Hvad er MANU og MANU+

MANU+

MANU er et koncept der følger forældrenes vigtige og spændende rejse fra de første to streger på graviditetstesten til barnet bliver omkring 6 år.

MANU er et helhedsorienteret koncept som skal bidrage til at styrke forældrekompetencerne, og er derfor rettet både mod mor og far. Formålet med MANU er at give forældre mulighed for dialog, refleksion og bevidsthed om eget forældreskab gennem kurser, forældremøder, forældrematerialer mm. Dette med ønsket om at klæde flere forældre på, til at understøtte barnets udvikling og give omsorg, så flere børn får en sund og tryk start på livet.

MANU+ samtalekort er udviklet som en del af MANU og har derfor samme formål. Samtalekortene skal være med til at favne en målgruppe som af forskellige årsager ikke får udbytte eller kommer til MANU undervisningen, og derfor har brug for et supplement eller en erstatning. Derudover henvender det sig til fagpersoner der ser det meningsfuldt at inddrage et fleksibelt dialogredskab i forbindelse med deres samtaler med familier generelt.

MANU-mi tunngavigineqartut

MANU-mi atugassiat pioreersut teoriikkut tunngavigisaat tassaapput taaguutit soorlu *sianissutsikkut paasinnilersitsineq, atassuteqarneq, misigissutsinik aqutsisinnaaneq aamma ataatsimoornermik misigissuseq*. Taamaammat suliamut ilinniarsimasunut ilaqutariinnik sullissaqartunut taagutit pillugit paasisimasaqarsinnaagaanni iluaqutaangaarsinnaavoq, sianissuseqarfigisinnaagaannilu sulisaatsimullu akuliutsivitsillugit. Taakkununga tapiliullugu taagut attaveqarnermik pilersitsineq MANU+-imi qitiussaaq. Ilaqutariit killiffianni naapissagaanni pissutsinillu allannqortitsisinnaanermut ikorfartorlugit attaveqarnermik pilersitsineq pisariaqartuuvog pingartoq.

Sianissutsikkut paasinnilersitsineq

Sianissutsikkut paasinnilersitsinermi nammineq allallu misigissusaannik, isumaannik pisariaqartitaannillu paasinissaaneq pineqarpoq. Angajoqqaani pineqartoq tassaavoq meeqqap isaanit isiginnissinnaalerneq, suut pisariaqartinneai paasinnaalerlugit meeqqallu ineriartornerata killiffianni naapertuuttumik qisuariarsinnaalerneq. Tamanna meeqqap misigissuseqarnikkut ineriartornerata patajaallisarnissaanut pingaaruteqarlunnarpoq kingusinnerusukkullu inuunermi inooqatigiinnikkut qanoq ingerlanissaanut.

Atassuteqarneq

Angajoqqaat meeqqallu akornanni atassuteqarnerup patajaallisarneqarnera ajunngitsumik najortigiinnikkut misigissutsikkullu qanimut atassuteqarnikkut pisarpoq. Atassuteqarneq toqqissisimanartoq toqqissisimanermik pilersitsisarpoq meeraq avatangisisimik misissuerussuseqalersillugu.

Misigissutsinik

tussaaneq (naleqqussaaq): Meeqqat misigissutsimik paasinissaannut qanorlu passunnissaannut ikiortariaqartarput. Angajoqqaat meeqqap misigissutsit aqunnissaasa ajoqersuunneqarnerani qitiusumik inissisimapput, tamanna meeqqap nammineq misigissutsini pillugit qanorlu passunnissaat pillugit sianissuseqarneranut ilapittuutaallutik. Angajoqqaat imminnut aqussinnaanerat meeqqamut ajunngitsumik sunniuteqarsinnaavoq eqqissisimaneq meeqqamut inimullu isersimaffigisamut siaruaatissamat.

Attaveqarnermik pilersitsineq

Attaveqarnermik pilersitsineq tassaavoq allat malunnaataannik/kalerrisaarutaannik paasinarsarsinnaassuseqarneq, taannalu aallaavigalugu qisuariarfigisinnaallugu. Attaveqarnermik pilersitsineq aqqutigalugu inuit imminnut attaveqalersarput inuit inuunermi atugarissusaannut, suleqatigiissinnaanermut aamma inooqatigiittut sunniivigeqatigiissinnaanermut tunngaviusartumik. Angajoqqaat suliamut ilinniarsimasunit misigeqataanermik, paasinninnermik isumassorneqarnermillu naapinneqartutut misigigaangamik, oqaasinnguinnikkut imaluunniit oqaasertaqanngitsunik, taava angajoqqaat misilittakkat taamaattut meeqqamut attaveqatigiinnerminnut ingerlateqqissinnaavaat. Maluginiarneqassaaq attaveqarnermik pilersitsineq inissisimavinni assigiinngitsuni pisarmat; angajoqqaat meeqqallu akornanni, angajoqqaaniit angajoqqaanut aamma suliamut ilinniarsimasumiit angajoqqaanut il.il.

Teorien bag MANU

Det teoretiske grundlag som det eksisterende MANU materiale hviler på er begreber som *mentalisering*, *tilknytning*, *følelsesregulering* og *fællesskabsfølelse*. Det kan derfor være en stor hjælp for fagfolk, der arbejder med familier at have en forståelse og bevidsthed om begreberne og integrere disse i sin praksis. I supplement hertil vil begrebet, relationsdannelse, være centralt i MANU+. Relationsdannelse er en vigtig forudsætning for at møde familien der hvor de er og understøtte dem til mulig forandring.

Mentalisering

Mentalisering handler om at forstå egne og andres følelser, perspektiver og behov. For forældre indebærer det at udvikle evnen til at se situationer gennem barnets øjne, forstå dets behov og respondere i overensstemmelse med det udviklingsstadium barnet er i. Dette er afgørende for at styrke barnets følelsesmæssige udvikling og dets sociale funktion senere i livet.

Tilknytning

Styrkelse af tilknytningen mellem forældre og barn sker gennem positivt samvær og tæt følelsesmæssig kontakt. En tryk tilknytning skaber den tryghed der giver barnet mulighed for at udforske verden omkring sig.

Følelsesregulering

Børn har brug for hjælp til at forstå og håndtere deres følelser. Forældre spiller en central rolle i at guide barnet gennem følelsesregulering, hvilket bidrager til barnets bevidsthed om egne følelser og evne til at håndtere dem. Selvregulering hos forældre kan have en positiv indvirkning på barnet, da roen vil smitte af på barnet og i rummet.

Relationsdannelse

Relationsdannelse er evnen til at afkode andres signaler og responderer tilbage på baggrund af afkodningen. Gennem relationsdannelse skaber mennesker bånd, der er afgørende for menneskers trivsel, samarbejde og social interaktion. Hvis forældre oplever at blive mødt med empati, forståelse og omsorg af fagpersonalet, verbalt og nonverbalt, kan forældrene tage de erfaringer med videre i relationen til barnet. Man skal have for øje, at relationsdannelse sker på forskellige niveauer; mellem forældre og barn, forældre til forældre og fagperson til forældre mm.

Ilaqutariit katitigaanerat

Ilaqutariit assigiinngitsorpassuarnik ilaqutariittut katitigaasimasinnaasarput. Angajoqqaat aappariiusinnaapput, kisermaat, angajoqqaatut paarsisartut, angajoqqaarsiat, angajoqqaat suiaaqatigiit allallu. Taamaattumik MANU+-ip allagartaannut oqaloqatiginissutissani tamakku ataqiniarlugit taaguutit assigiinngitsut atornerqarput. Allagartat oqaloqatiginissutissat akornanni kisimiilluni pilersuisuuneq pillugu aamma allagartaqarpoq. Suliamutilinniarsimasutut taaguutit allagartaniittut tulluarsarsinnaavatit taaguutillu ilaqutariit inissisimanerannut tulluurtut atortarlugit.

Suliamut ilinniarsimasut oqaloqatigiinnermi makittakkanik atuisartut

Makittakkat suliamut ilinniarsimasunut assigiinngitsunut ilaqutariit pillugit suliaqartartunut piukkussaapput. Assersuutigalugu tassaasinnaapput:

- Ernisussiortoq/Meeraaqqerisut
- MANU-mik ilinniartitsisartut/MANU-mik ilitersuisartut/MANU-mi ataqatigiissaarisartut
- Isumaginninnermut siunnersorti/suliamik sullissisoq
- Perorsaausut
- Ilaqutariinnut siunnersuisut
- Angerlarsimaffinni ikorfartuisut
- Tarnip pissusiinik ilisimasallit misissuisartullu/ inuunerissaasut
- Allallu

Familiekonstellationer

Familier kan have mange forskellige sammensætninger. F.eks. kan forældre være i par, enlige, plejeforældre, stedforældre, en regnbuefamilie som består af to mødre, to fædre eller andre sammensætninger af forældre og børn. For at favne dette er der anvendt forskellige udtryk i samtalekortene. Som fagperson kan du tilpasse ordene i kortene og anvende de titler, som familien bedst kan identificere sig med. Du vil derudover blandt samtalekortene også finde et kort omkring det at være enlig forsøger.

Fagpersoner, der anvender samtalekortene

Samtalekortene er tiltænkt forskellige grupper af fagfolk, der arbejder med familier. Det kan for eksempel være:

- Jordemødre/Sundhedsplejersker
- MANU undervisere/MANU instruktører/MANU koordinatore
- Socialrådgiver/sagsbehandler
- Pædagoger
- Familievejledere
- Hjemmehossere
- Psykologer/psykoterapeuter
- Og andre

MANU+-ip makittagaasa atornissaat

Karsi tigummiat makittakkanik 84-nik imaqarpog.

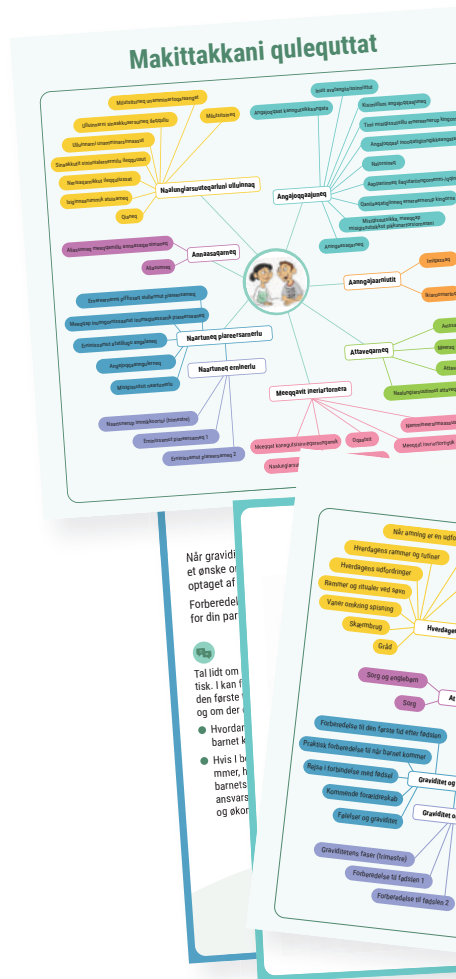
Makittakkat kalaallisut aamma qallunaatut allassimapput. Kalaallisut allassimasut 40-t qallunaatullu allassimasut 40-t. Makittakkat 4 imaqqanngitsut, qulequttanik nammineeirutit ineriartortitsiffigisinnaasatit. Taamatut saqqummiunneri tamarmik karsimiipput.

Mindmap - Pingaarnerusuinnarnik nalunaarsuiffik

Oqaloqatiginnissutissat saniatigut pingaarnerusuinnarnik nalunaarsuiffeqarpoq. Pingaarnerusuinnarnik nalunaarsuiffik mindmappitut iluseqarpoq “Angajoqqaat” qeqqaniittoralugit. Tassanngaanniit qulequttanut avalequtaasaqarpoq oqaloqatiginnissutitut tigussaasunut atasut. Oqaloqatiginnissutissap taassumap oqaloqatiginnissutissat karsimiittut tamarmik ataatsimut isigisinnaalernissaannut ikiorsinnaavaatit. Tamatuma saniatigut ilaqutariinnik oqaloqateqarnermi atorpeqarsinnaavoq sammisat suut ilaqutariinni soqutigineqarnersut paasiniallugit. Maluginiaruk qalipaait mindmappimi atorneqartut, makittakkani ataasiakkaani siinaakkutut qalipaataammata. Tassani makittakkap ujjakkavit nassaariarnissaanut ajornannqillisaaneq siunertaavoq.

Qanoq atornegarsinnaaneri

Atortussiamut MANU-mut isuma tunngavigineqartoq aallaavigalugu oqaloqatiginnissutissat nikerartumik iluaqutaasumik atorsinnaavatit. Oqaloqatiginnissutissat ilaannai ullumikkut atussallugit qinersinnaavat, ulloq alla oqaloqatiginnissutissat arlaliusut nerriviusamut siammartersinnaallugit imaluunniit assiliartat kisiisa ukkatarisinnaallugit. Ilaqutariit ilanngutitikkik oqaluuserisassallu suut eqqartorusunneerat taakkununga toqqagassiullugu. Oqaloqatiginnissutissat ilaqutariit inimi kisimeeqatigalugit iluaqutaasumik atorneqarsinnaapput, tamaani oqaloqatigiinneq inummiit inummut ilaqutariinnut toqqissisimanartumik pilersitsisinnaammat. Aamma oqaloqatiginnissutissat eqimattani mikisuni atorneqarsinnaapput imaluunniit eqimattakkaarluni suliaqarnerni allani ilaqutariinnut isumaqartuni. – Illit qinigassarivat, tassanerpiq ataqatigiissumik pisut aallaavigalugit aamma illit nammineq ilaqutariillu naliliinerat aallaavigalugit.

Anvendelse af MANU+ samtalekort

Boksen indeholder 84 kort i alt, hvoraf 40 af dem er på grønlandsk og 40 er på dansk. 4 tomme kort, som du selv kan udvikle emner på. Derudover finder du dette følgehæfte i boksen.

Oversigtskort - Mindmap

Ud over samtalekortene er der et oversigtskort. Oversigtskortet er udformet som et mindmap med "forældre" i midten. Derfra strækker der sig grene ud til overskrifter, som leder videre til de konkrete samtalekort. Dette kort kan hjælpe dig med at danne dig et overblik over alle samtalekortene i boksen. Ud over det kan det også anvendes i samtalen med familien for at afdække hvilke emner der optager familien. Bemærk at farvekodningen på oversigtskortet går igen på samtalekortene, som en farvet ramme, der gør det lettere for dig at finde frem til det/de relevante kort.

Anvendelsesmuligheder

Du kan med fordel anvende kortene fleksibelt med afsæt i det teoretiske grundlag bag MANU materialet. Du kan vælge kun at bruge nogle af kortene i dag, sprede flere kort ud på bordet en anden dag, eller fokusere udelukkende på billederne. Inddrag familien og giv dem ejerskab over hvilke emner de ønsker at tale ud fra. Man kan med fordel bruge kortene i enrum med familien, hvor én-til-én samtalen kan skabe et trygt rum for familien. Kortene kan også bruges i mindre grupper eller i andre gruppesammenhænge, hvor det kan give mening for familien. – Valget er dit, ud fra den kontekst du befinder dig i og ud fra dine egne og familiens vurderinger.

Oversigtskort

Oqaloqatiginnissutissani assiliartat

Oqaloqatiginnissutissat tamarmik saavatungaaticut titartagartaqarput sammineqartunut takussutissiisunik. Mumingatigullu naatsumik aallarniuteqarluni, sammisamut paasissutissanik, eqqartugassamut apeqqutit tulluassappallu sungiusaateeraq oqaloqatiginnissutissami tassani sammineqartumut naleqquttoq.

Oqaloqatiginnissutissani titartagartat assigiinngitsut takusinnaavatit. Titartagartat pilertortumik tamakkerlugu isigisinnaalersissavaatsit oqaloqatigiinnerullu ingerlarnani oqaloqatiginnissutissat akornanni ujartuisinnaalersillutit.

Paasiss-titartagartaq: Takussutissippaa paasissutissaqarnera, ilanngullugit paasissutissat tunngavigineqartut imaluunniit sammineqartoq pillugu annikitsortat amerlanerusut. Tamakku oqaaseqatigiinnik aamma oqaasissat aallaqqaataannik imaqaassapput oqaloqatigiinnermi illit itisilersinnaasannik.

Isumass-titartagartaq: Paasinarsisippaa sungiusaammik, kalleriutininik, siunnersuutininik imaluunniit suliassanik sammisap oqaloqatiginnissutissamiittup paasilluarnrunissaanik imaqartoq.

Eqqartugass-titartagartaq: Apeqqutit oqaloqatiginnissutissami sammineqartoq aallaavigalugu ilaqutariit peqatigalugit eqqarsaatiginneqqusisut eqqartueqatiginneqqusisullu.

Titartakkat

Titartakkat oqaloqatiginnissutissaniittut atortuupput takussaasut, isumaliutigisat assigiinngitsut aallaavigalugit inerisarneqarsimasut. Ilaatigut kiinnererit, timip pissusaa/oqariartuutaa meeqqallu qanoq innera aqutigalugit titartakkat misigissutsinik misigisanillu ersersitsippat ilaqutariit naleqqersuutigisinnaasaannik. Ilaqutariit titartakkat atorlugit imminnut tarrarsortutut issinnaassapput namminnerlu misilittakkamik misigisimasamillu eqqartornissaannut appakaallutik. Titartakkat takussaasoq aallaavigalugu paasinninnermik pilersitsisinnaapput sammisallu oqimaatsutut passukkuminaatsutullu misinnarsinnaasut eqqartornissaannut ikorfartueqataallutillu oqinnerulersitsisinnaapput.

Ikoner på kortene

Hvert kort indeholder en tegning på den ene side, der illustrerer kortets indhold. Den anden side af kortet indeholder; en kort indledning, informationer om temaet, drøftelsesspørgsmål og eventuelt en øvelse der er relevant for kortets tema.

På kortene ser du nogle forskellige ikoner. Ikonerne er med til at give dig et hurtigt overblik og hjælpe dig med at navigerer i kortene under samtalen.

Info-ikon: Illustrerer tilstedeværelsen af info, herunder baggrundsinformation eller yderligere detaljer om emnet. Disse vil give dig nogle sætninger og stikord du kan uddybe i samtalen.

Idé-ikon: Indikerer en eller flere øvelser, tips, forslag eller aktiviteter til at styrke forståelsen af et emne på kortet.

Drøftelses-ikon: Symboliserer spørgsmål, som opfordrer til refleksion og dialog sammen med familien med afsæt i kortets tema.

Tegningerne

Tegningerne på kortene er et visuelt redskab, udviklet med afsæt i forskellige overvejelser. Gennem bl.a. ansigtsudtryk, kropsholdning og barnets tilstand, formidler billederne følelser og oplevelser, der kan være relaterbart for familien. Familien kan have mulighed for at spejle sig i tegningerne, og åbne op for samtaler om deres egne erfaringer og følelser. Billederne kan skabe en visuel forståelse, og kan være med til at understøtte og lette samtaler om emner der kan opleves som svære emner at tage hånd om.

Oqaloqatigiinnermut atatillugu isumaliuutersuuteqarnerit

Oqaloqatigiinnermut atatillugu taanna pitinnagu, nalaani kingornalu arlalinnik isumaliuutersuuteqarnerit iluaqutiginnaavat. Kakkersakkani ukunani immikkoortunut taakkununga pingasunut tamanut isumassarsiorsinnaavutit. Isumaliuutersuutit taamaattut ilaatigut oqaloqatigiinnerup nalaani attaveqatigiinnermik atassuteqarnermillu patajaallisaqaataasinnaapput. Aamma ilinnik suliamut ilinniarsimasuusutut paarinissannut ilapittuutaassapput, taannalu inulerinnermut ilaalluni pingaartoq. Taamaammat uagut innersuussutigaauput piffissap oqaloqatiginnissamut atugassavit saniatigut taanna sioqqullugu aammalu kingorna piffissamik immikkoortitsilaassasutit.

Oqaloqatiginninnissaq sioqqullugu

Oqaloqatiginninnissaq sioqqullugu isumaliuutersuuteqarneq oqaloqatiginninnerup ilaqutariinnut ilinnullumi aamma iluatsittumik ingerlanissaanut ilapittuutaasinnaavoq. Oqaloqatiginninnissaq sioqqullugu qanoq piareersarnissat piukkunnarnerutippiuk? Ilaqutariit kikkut oqaloqatiginiarpigit, siusinnerusukkut oqaloqatigiittarsimanissinni eqqartorneqarsimasunik immaqa qaqitseqqissavit? Oqaloqatiginnissutissat qanoq atorussupigut? Tassunga atatillugu immikkut sammisassaqarpa imaluunniit qisuariatoqarsinnaava sillimaffigisariaqakkannik?

Oqaloqatiginninnermi avatangiisit

Isumaliutigiuk oqaloqatigiinneq qanoq ittunik avatangiiseqassanersoq. Silaannaq toqqissisimanartoq ilaqutariinnut najoruminarsinnaasoq pilersiguk, ass. oqaloqatigiinnissaq ilaqutariit angerlarsimaffiannut inissillugu, pisuttuaatigaluni oqaloqatigiinnertut imaluunniit oqaloqatiginnittarfimmut naleqquttumut qaaqqullugit. Pisariaqangitsumik akornuserneqanginnissarsi qularnaassavat.

Overvejelser i forbindelse med samtalen

I forbindelse med en samtale, kan du med fordel gøre dig en række overvejelser, både før, under og efter samtalen. I dette hæfte kan du finde inspiration til alle tre dele. Disse overvejelser kan bl.a. være med til at styrke relationen og kontakten i samtalen. De kan også være med til at passe på dig som fagperson, hvilket er en vigtig del af arbejdet med mennesker. Vores anbefaling er derfor, at du udover den tid du bruger på selve samtalen, også afsætter lidt tid både før og efter samtalen.

Inden samtalen

At gøre sig nogle overvejelser inden samtalen, kan bidrage til en vellykket samtale for både familien og dig selv. Hvordan foretrækker du at forberede dig inden en samtale? Hvilken familie skal du have samtale med, er der noget fra tidligere samtaler som du eventuelt skal bringe op under samtalen? Hvordan ønsker du at anvende samtalekortene? Er der behov for at forberede dig på særlige emner eller reaktioner i den forbindelse?

Fysiske rammer for samtalen

Overvej hvilke omgivelser samtalen skal forgå i. Skab en tryk atmosfære, hvor familien kan føle sig komfortable, f.eks. ved at du tager samtalen i familiens eget hjem, en walk-and-talk, eller inviter familien til samtale i et passende samtalerum. Vær sikker på at I ikke bliver forstyrret unødvendigt.

Kulturimut naleqqussarneq

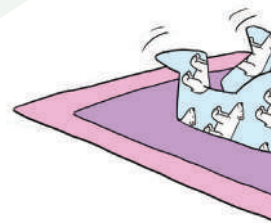
Kulturip ilaqutariit inuunerannut isumaqarnera akuerissallugu pingaarpoq. Tamanna pisinnaavoq ilaqutariit naapinneranni ilaqutariit paasinninnerannik ilanngutitsinikkut. Alapernaannerit takutiguk kulturinullu pissutsinik assigiinngitsunik ataqqinninnerit aamma ilaqutariit paasinninnertik naapertorlugu saqqummiussaannik ataqqinninnerit. Ilaqutariit ilanngutitinnerisigut sullinniarneralu taakku killiffiannut naleqqussarneratigut ikorfartuinnermik isumaqarnerusumik kinguneqarluarnerusumillu pilersitseqataasinnaavoq. Maluginialaassavat allaat ilaqutariit iluanni kulturimik paasinninnerit pingaartitallu assigiinngitsuusinnaammata, tamakku akuerikkut ilaqutariinnullu tamatuma nalinginnaalluinnartuunera oqaatigalugu. Oqaloqatiginninnissaq sioqqullugu isumaliutigilaarsinnaavat qanoq ilillutit ilaqutariit atassuteqarfigilersinnaanerlugit naapingginneranni illit nammineq paasinninnerit qanoq ittuunersoq nalunngissuseqarfigalugu ilaqutariinnullu pullavippit nalimmassarnissaa ammaffigalugu.

“Ilaqutassinni pingaartitassi ilaannik oqaluttuutilaarsinnaavinga? Taavalu sunamita pissutaava ilinnut/ ilissinnut taakkua pingaaruteqarmata?”

“Kulturissinniik?? arlaannik peqarpa inuunissinnut ilaatikkusutassinnik imalu-
unniit pigiinnarusutassinnik?”

Oqaatsit

Oqaatsitigut akimmiffiusinnaasut eqqumaffigikkut atassuteqarnerillu ilaqutariit oqaatsitigut paasisinnaasaannut naleqqussarlugu. Isumaliutigiuk oqalutsi pisariaqartinneqassanersoq, ilaqutariit pisariaqartitaasa paasilluarnerunissaat pillugu. Plmmissinnullu paaseqatigiinneq eqqornerusoq qularnaarniarlugu, oqaloqatigiinnersi sukumiinerusumik ingerlanniarlugu. Maluginiaruk ilaqutariit oqalutsimik noqqaanissaq pisinnaatitaaffigimmassuk.

Kulturtilpasning

Det er vigtigt at anerkende kulturens betydning for familiens liv. I mødet med familien kan dette ske, ved at inddrage familiens perspektiver. Vis nysgerrighed og respekt for forskellige kulturelle forhold og de perspektiver som familien kommer med. Ved at inddrage familien og tilpasse indsatsen til deres ståsted, kan det være med til at skabe en mere meningsfuld og effektiv støtte. Vær opmærksom på at der kan være forskellige kulturelle perspektiver og værdier selv inden for en familie, anerkend og belys overfor familien at det er helt normalt. Du kan eventuelt inden samtalen overveje hvordan du skaber bro til familien ved at være bevidst om din egen forforståelse og vær åben for at justere din tilgang til familien.

“Vil du dele nogle af de værdier, som I prioriterer I jeres familie? Og hvorfor er det vigtigt for dig/jer?”

“Er der noget I jeres kultur, som I gerne vil integrere eller bevare i jeres liv?”

Sprog

Vær bevidst om eventuelle sprogbarrierer og tilpas din kommunikation til familiens sproglige forståelse. Overvej om det er relevant at inddrage en tolk, til at sikre en mere nøjagtig forståelse der giver dig mulighed for at forstå familiens behov, og gør kommunikationen mere nuanceret. Vær opmærksom på, at familien har ret til at anmode om en tolk.

Oqaloqatiginninnerup nalaani

Timikkut oqariatuutit

Oqaloqatiginninnerup nalaani timivit oqaatiginiagaa nipivillu inissisimanera maluginiassavatit. Timivit oqaatiginiagaa aqqutigalugu qanoq ilillutit naalaarnermik paasinninnermillu sumiiffissinni silaannaqartitsilersinnaavit? Aammattaaq ilaqutariit timaasa oqaatiginiagaat malunnaatillu oqaasertaqanngitsut aamma oqaloqatiginninnerup nalaani qisuariartarneri maluginiakkit, qisuariartarnitillu taakkununga naleqqussarlugit.

Attaveqaqatigiinneq ersarissoq

Ilaqutariinnut erseqqissaatigissavat oqartussani sulisutut nipangersimasussaataagavit aammalu sakkortusisamik nalunaarutiginnittussaataagavit. Tamatuma saniatigut pingaarpoq oqaloqatigiinnermi siunertaq sunaanersoq erseqqissumik oqaatigissallugu illillu suliamut ilinniarsimasutut qanoq inissisimanersutit. Oqaloqatigiinneq aallartiguk oqaloqatigiinnermi sinaakkutit inissinnerisigut, ilaqutariillu suut ilimagineraat naleqqussarnerisigut. Taama isiornikkut ilaqutariit ilanngutitsissinnaavatit oqaloqatigiinnerlu sioqqullugu paasisimasorisatimaluunnit paasinerluinerit, slet, suunersut inissillugit, oqaloqatigiinnerup ammanerusup isumatusaarnerusullu angunissaa siunertaralugu.

Alapernaanneq

Periusinni oqaatsinnilu ammasumik, alapernaatsumik kinneraartumillu pullaveqarit. Angajoqqaat isumakuluutigisaat apeqqutigisaallu sukumiisumik naalaakkut, ataqqinnittumillu aamma inuttut namminneq killiffigisaat aallaavigalugu akisarlugit.

"Ilisarisimalluarnerulersinnaavakkit/
-si?"

"Taamatuteqqartornera isumasinarpa?"

"Illit oqaluuserissallugu pisariaqartitat
eqqartorparput?"

Under samtale

Kropssprog

Vær opmærksom på dit kropssprog og toneleje i samtalen. Hvordan kan du via dit kropssprog skabe en atmosfære af lytning og forståelse? Bemærk derudover familiens kropssprog og nonverbale signaler og reaktioner under samtalen, og tilpas din respons til dette.

Klar kommunikation

Gør klart for familien at du som myndighedsperson har tavshedspligt, og samtidig har skærpet underretningspligt.

Det er derudover vigtigt at være tydelig om formålet med samtalen og hvilken rolle du spiller som fagperson. Start samtalen med at sætte rammen for samtalen og forventningsafstemme med familien. På den måde kan du inddrage familien og finde frem til eventuelle forforståelser eller misforståelser, med formålet om, at opnå en mere åben og konstruktiv samtale.

“Må jeg lære dig/jer bedre at kende?”

“Synes du, det giver mening at snakke om det på den måde?”

“Snakker vi om det, du har brug for at snakke om?”

Nysgerrighed

Vær åben, nysgerrig og imødekomende i din tilgang. Lyt opmærksomt til forældrenes bekymringer og spørgsmål, og besvar dem med respekt og med afsæt i deres individuelle situation.

Naalaaqqissaarneq

Ilaqutariit qanoq oqaaseqarumaarnissaaannut soqutiginninnerit takutillugu naalaaqqissaarit. Ammasunik apeqquteqartarit, misigissusaat isumakuluutaallu uteqqittakkit/tarrarsukkit imaluunniit eqikkartarlugit. Taamaallillutit illit paasinninnerit ilaqutariillu paasinninnerat imminnut naleqqunnersut qularnaarsinnaavat. Oqalunneri qalliinnarnaveersaakkit naammagitsinnaanerillu ersersiguk nipangersimaalaarnerup inissaqartittarnerisigut. Nipaannerup ilaqutariit oqaatigineqartunut eqqarsaateqarsinnaanissaannutnissaanut namminnerlu qanoq eqqarsaateqarnerlutik slet isumaliuteqarnerlutillu periarfissilaarsinnaavai, tamakkulu akissummik/qisuariarnermik isumaliutigilluakkamik kinguneqarsinnaapput.

“Assersuutip eqqaasavit takutippaa meeqqavit ajunngitsuunissaa ilinnut qanoq pingaaruteqartiginersoq”

“Tamassa tikilluarit/si, nuanneq takullutit/-si”.

“Malunnarpoq piffissami kingullermi pingaaruteqartumik ilikkagaqarsimasusi. Sunamitaavaana pingaarnertut siunersisimagissi tassani? Tamannalu ilissinnut ilaqutariittut qanoq sunniuteqarsimava?”

“Takusinnaavara meeqqat qungujuttoq oqalungussarfigigaatillu, immissinnut atassuteqarluarneri erseqqarippoq”.

“Isumaliutiginnereersimanerit alloriarneruvoq pingaarutilik siulleq”.

“Assaa pikkunaq taama naleqqussarsinnaatigisimagassi, nutaanillu aaliangertarsimallusi. Allanguutigisasi annikitsut suummitaava ilissinnut kinguneqarluarnerpaasimappat?”

“Eqqartukkatsinnut attuumassutilik allarlaat itisilernerullugu paaserusuppiuk?”

“... eqqaariarakku oqaaseqarfiginerulaarsinnaaviuk?”

“Killitsittutit takusinnaavara, sunaamitaavaana puttallartoq?”

Piginnaasaqarfiit nukissaqarfiillu nersualaakkit

Angajoqqaat piginnaasaqarfiinik nukissaqarnerannillu nersulaarinninneq immissinnut ajunngitsumik tatiginnittumillu attaveqatigiinnissinnik pilersitseqataasinnaavoq. Tamatuma angajoqaat suleqataanissamut piumassuseqalersissinnaavai ilinniillu ikorfartorneqarnissamut tigusillualersissinnaallugit. Ilaqutariit piginnaasaat ajunngitsut erseqqissarnerisigut tamanna aamma ilaqutariinni imminnut pillutik isummersortilersinnaavaat, iliuuseqarniarnerminnilu ingerlateriigaannik eqqumaariffigininnerulersillugit.

Aktiv lytning

Praktiser aktiv lytning ved at vise interesse for, hvad familien har at sige. Stil åbne spørgsmål, gentag/spejl eller opsummer deres følelser og bekymringer. På den måde kan du sikre dig, om din og familiens forståelse er afstemt. Undgå afbrydelser og udvis tålmodighed ved at give plads til stilhed. Stilhed kan give familien tid til at reflekterer over det, der er blevet sagt og giver mulighed for at udforske egne tanker og overvejelser, som kan fører til et mere velovervejet tilbagesvar/reaktion.

"Det eksempel du fortæller om, siger noget om at det er vigtigt for dig at dit barn har det godt"

"Kom indenfor, hvor er det dejligt at se dig/jer".

"Det er tydeligt, at I har lært noget vigtigt i den seneste tid. Hvad har været jeres største erkendelse, og hvordan har det påvirket jer som familie?"

"Jeg kan se at dit barn smiler og pludrer med dig, hvor har I en god kontakt".

"Det at du allerede har haft en overvejelse om det, er et vigtigt første skridt på vejen".

"Det er imponerende, hvordan I har formået at tilpasse jer og tage nye beslutninger. Hvilke små ændringer har gjort den største forskel for jer?"

"Er der noget andet du ønsker at få uddybet om emnet?"

"Når du nævner , kan du sige lidt mere om det?"

"Jeg kan se du bliver rørt, hvad er det der rør sig?"

Anerkend styrker og ressourcer

Anerkendelse af forældrenes styrker og ressourcer, kan være med til at skabe en positiv og tillidsfuld relation. Dette kan motivere forældrene til at samarbejde og aktivt modtage støtte fra dig. Ved at fremhæve familiens positive kvaliteter, kan det ligeledes fremme selvrefleksion hos familien og give dem en bevidsthed om den indsats de allerede gør.

“Paasisinnaavara (misigissuseq taanna) maannakkorpiaq ilinniittoq, tamannalu inissaqarpoq.
Tamaaniikutsoorsinnaavoq”.

Misigissutsit paasilertoruminaatsut akuerikkitt

Meerartaarnissap misigissutsit assigiinneqisut amerlasuut paasilertoruminaatsullu pilersissinnaavai. Misigissutsit tamarmik ajunngitsuunerat akuersaaruk ilaqutariinnullu malugitillugu, aammattaaq ilaqutariit qanoq misigisimanertik toqqissisimasumik eqqartorsinnaagaat oqaatigalugu. Tamatuma kingunerisinnaavaa akimmiffiusinnaasut millinerat, aamma ilaqutariit sunik ajornakusoorsinnaasunik toqqissisimasumik eqqartuilersinnaanerat.

Misigissutsip kanngutsinnerup paasinnerunera qanorlu qisuariarfigisinnaanera

Kanngusunneq misigissutsit pilersinneqartut ilagisinnaavaat angajoqqaanik angajoqqaajunerminnut atatillugu unamminartorsiortunik oqaloqateqarnermi. Tamanna qisuariaataasinnaavoq pissusissamisoorluinnartoq misigissutsimik allamik taarserneqarallarsimasinnaasoq, soorlu ass. kamannermik, isumalliornermik, nipaannermik, nikallunganermik imaluunniit misigissutsinik allanik. Kanngutsinneq taanna angajoqqaanut assiaqutstersuisinnaavoq, kingunerisinnaallugu angajoqqaat matusoornerat imaluunniit akkerliisutut inissinnerat.

Kanngusunermik misigisimanerup qanoq pineqarnissaanut kajumissaarut pitsaasoq tassaavoq oqaluuserineqartussat ajornakusoortut ilaannik eqqartuilersinnani atassuteqarnermik ajunngitsumik qanitsuaqqamillu pilersitsinissaq.

Kanngusunneq ajunngitsumik kimeerutsinniassagaanni ilaatigut suliamut ilinniarsimasutut paasinninnermik takutitsinikkut pinsinnaavoq, isumassuinermik, oqaatsinik nersorinnippaluttunik atuinikkut, ataqqinerannik pitsaanerpaamillu kissaannerannik malunnartitsisunik.

Tamatuma saniatigut ineriartortitsinissaq ilimanaateqarluassaaq oqaloqatigiinnermi kanngusunneq inissaqartissinnaagaanni, tassuunakkullu taanna qaangerneqartillugu. Taamaaliorerup kingunerikkajuppaa angajoqqaani ammasumik oqalunnissamut oqissuseq toqqissisimanerlu pilersinneqarnera.

“Oqaaseqarnissaq ammavoq, maani eqqornerusoqaranilu kukkusoqarsinnaanngilaq”.

“Takusinnaavara avitseqatigiissutiginiissaa oqitsuinnaanngitsaq, nalussanngilalli tusarnaarpungapaasinnikkusullungalu massakkorpiaq qanoq misigininnik”.

"Jeg kan forstå at (følelsen) er hos dig lige nu, og det er helt i orden. Den må rigtig gerne være her".

Anerkend komplekse følelser

At skulle have et barn kan aktivere mange forskelligartede og komplekse følelser. Anerkend og signalér at alle følelser er velkomne, og at familien trygt kan tale om, hvad der bevæger sig hos dem. Det kan medføre, at barrierer sænkes, og familien føler sig tryk til at dele ud af det der kan være svært.

Forståelse og håndtering af skam

Skam kan være en af de følelser, der kan blive udløst, når man taler med forældre, der oplever udfordringer forbundet med forældreskabet. Dette kan være en ganske naturlig reaktion, som kan være camoufleret som andre følelser f.eks. vrede, irritation, tavshed, ked af det-hed eller andre følelser. Denne skam kan skabe barrierer for forældrene, som kan føre til at forældrene kan lukke ned eller udvise modstand.

Et godt råd til håndteringen af skamfølelsen, er at skabe en god og nærværende relation, inden man taler om nogle af de sværere emner.

En god måde at opløse skam på kan bl.a. være at man som fagperson udviser forståelse, omsorg og bruge et anerkendende sprog, der signalerer, at du respekterer og ønsker det bedste for dem.

Derudover er der god potentiale for udvikling, hvis man i samtalen kan rumme og komme på den anden side af skammen. Der vil herefter ofte hos forældrene opstå en lethed og tryk til at tale åbent.

"Ordet er frit, der er ikke noget rigtigt og forkert".

"Jeg kan se at det er svært for dig at dele, men du skal vide at jeg lytter og vil meget gerne forstå hvordan du oplever det lige nu".

Misilittakkat suliarisamullu tunngasut ilanngutitsinnerat

Misilittakkatit sakkutillu suliarisamut tunngasut ilaqutariit pisariaqartitaat naapertorlugu oqaloqatigiinnermut ilanngutikutsoorsinnaavatit. Tamakkununga ilaasinnaapput modelit assigiinngitsut sulininni atortariikkatitass. tassaasinnaapput sinimmik pisariaqartitsinerup allattorsimaffii, peqqissutsimut aqutsisoqarfiup nerisaqarnermut innersuussutai, MANU-miit atortussiani pioreersuni sungiusaatit il.il.

Eqqaamallugu suliarisamut tunngatillugu nalunngisatit tamarmik tassaammata makittakkanik taakkunanga tigumiaqarninnut tunngaviusut. Makittakkat tassaaginnarput oqaloqatigiinnerup illit ilaqutariillu kissaataat naapertorlugit suup tungaanut ingerlanissaanut tikkuussisussat.

Assersuutiniq ilanngussisarit

Assersuusiornikkut oqaaserisatit tunngavilersortakkit imaluunniit pisimasut annertunngitsut nassuiartarnerisigut, unammillernartunik nalinginnaasunngortitseqataasinnaammata, taamaassorinninnermik taaguutinillu timitaqarpiannngitsunik erseqqissaaqataasinnaammata. Taamaasiornikkut ilaqutariit namminneq atugarisaannut pisariinnerusumik naleqquttunngortissinnaavatit.

Assersuuteqartarnikkut angajoqqaat pisimasut assingusut aqqutigalugit imminnut ilisarinnissinnaalernissaat periarfissinneqassapput. Tamanna unamminartoq/-tut pillugu/-it kisimiinnginnermik misigittissinnaavoq.

Tigussaasuniq ilinniarneq

Ilaqutariinnut tigussaanagerusunngortinniarlugu ulluinnarisaannilu ilisarnartutut misigilersinniarlugu isumaliutigisinnaavat sungiusaatiniq peqatigalugit sungiusaqatiginissaat. Sungiusaatit erseqqinnerusut suliamut ilinniarsimasup ilaqutariillu akornanni atassuteqarnermi ikaarutissiatullusooq atornerqarsinnaapput. Tigussaasuniq ilinniarneq oqaloqatigiinnermik oqinnerulersitsisnaavoq ilaqutariillu isumakuluutigisnaasaat sungiusarnermut imaluunniit oqaloqatigiinnermut atatillugu pilersinnaasut pisariinnerusumik oqaasinngortissinnaalissallugit.

“Naak alloriarniaqqatut misinnarsinnaagaluartut takusinnaavara unamminartut allatut qisuariarfigisimagisi. Tamanna ineriartornermut takussutissaavoq.”

“Malugaara immissinnut naalaarsinnaanissinnut piffissaqarfigisusi. Aamma ilissi tamanna malugaasiuk?”

Ineriartornermi alloriarniaqqat

Ineriartornermi alloriarniaqqat ukkatarinerat ilaqutariinnut aammalumi ilinnut kajumissuseqalersitsisnaapput. Ineriartornermik ingerlaarnerit suulluunniit allanngorarnernik imaluunniit unittoornernik ilisarnaateqakkajuttarput. Ilaqutariit piffissat ilaanni ineriartorsinnaasarpur, unittoorsinnaasarpur ilaatigullu aamma kinguariartoqarsinnaasarluni. Taamaattumik iluaqutaalluarsinnaavoq siuariartorniaqqat maluginiassallugit. Assersuutigalugu ilaqutariit ataasiarlutik allatut iliornermik iluatsimassuk. Imaluunniit ilaqutariit ataasiarlutik nutaamik pingaaruteqartumik misilittakkamik misigisaqarnerat.

Inddragelse af erfaring og faglighed

Integrer dine erfaringer og faglige værktøjer i samtalen, alt efter hvad familiens behov er. Det kan omfatte forskellige modeller du allerede bruger i din dagligdag. Det kan f.eks. være søvnbehovsskema, sundhedsstyrelsens kostråd, øvelser fra det eksisterende MANU materiale osv.

Husk at alt hvad du ved med din faglighed er baggrunden for at du sidder med kortene i hånden. Kortene er blot en hjælp til at guide samtalen i den retning som du og familien ønsker.

Inddrag eksempler

Kom med eksempler eller små case beskrivelser for at understøtte dine pointer da det kan være med til at normalisere udfordringer, konkretisere teori og abstrakte begreber, så det bliver lettere at omsætte til familiens egen situation.

Ved brug af eksempler kan forældrene have mulighed for at identificere sig med lignende situationer. Dette kan skabe en følelse af, at de ikke er alene i deres udfordring/-er.

Praksis læring

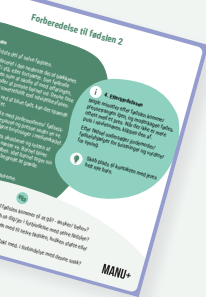
For at gøre det mere håndgribeligt og praksisnært for familien, kan du overveje at udføre øvelserne sammen med dem. Konkrete øvelser kan bruges som kommunikationsbro mellem fagpersonen og familien. Praksis læring kan lette dialogen og gør det nemmere for familien at udtrykke eventuelle bekymringer der kan opstå i forbindelse med øvelsen eller samtalen.

De små udviklingstrin

Det kan være motiverende for både familien og dig selv, at have fokus på de små udviklingstrin. Udviklingsforløb bærer ofte præg af udsving eller stilstand. Familierne kan have perioder hvor de udvikler sig, stilstand og andre gange kan der ske tilbageskridt. Det kan derfor være hjælpsomt at have de helt små fremskridt for øje. F.eks. den ene gang, hvor det lykkedes familien at handle anderledes. Eller det ene tids-punkt, hvor familien fik sig en ny vigtig erfaring.

"Selvom det kan føles som små skridt, har jeg observeret, at I har reageret anderledes på udfordringerne. Det er et tegn på udvikling."

"Jeg lægger mærke til, at I tager jer tid til at lytte til hinanden. Er det også noget I bemærker?"

Allanut iliusissanut innersuussinirit

Ilaannikkut misigisinnaasassavat pisumut aaliangersimasumut imaluunniit allamik ilutigalugu ingerlatassamik aallartitsisussanngoraangata ilaqutariit ikiorserneqarnissaat ilinnit pisussaanngitsoq. Ass. tassaasinnaavoq meeraaqqerisuusutit paasilerlugulu angajoqqaat aanngajaarniutitut katsorsartittariaqartut. Pisoq taamaattoq qanoq iliuuseqarfigisariaqalersinnaavat illit suliamut ilinniarsimasutut ilaqutariit eqqortumik ikiorserneqarnissaat akisussaaffigigakku. Taanna ilutigalugu ilaqutariinnut ajunngitsumik atassuteqaannarnissat qamani ilukkut kissaatit ilagisinnaavat. Tassani oqaaseqatigiit qanoq iliornissamik innersuusserpaluttut atorsinnaavatit, ilaqutariinnut periarfissanik allanik kajumissaarerpaluttut.

“Taanna uannut eqqaagakku isumaqartupilussuuvog, qujanaq. Aanngajaarniutitut katsorsaaneq paasisimasaqarfigivallaanngilara ilinniagaqarfigisimannginnakku. Taamaattorli kina attavigisinnaanerlugu assut ikiorusuppakkit.”

Malitseqartinneqarnera aamma qanoq iliornissamut pilersaarut

Alloriarnissat tullinnguuttut ersarissut aamma qanoq iliornissamut pilersaarutit isumaqatigiissutigisigit. Ilaqutariit isumakuluutaat pisariaqartitaallu paasineqarlutillu nalunaarsorneqarsimaneri qularnaakkut, ilaqutariillu suna alloriarfissatut tullinnguutissaneraat aaliangeeqataasikkit.

Videre handlehenvisninger

Til tider kan du opleve, at det ikke er dig familien skal have hjælp fra til en konkret situation, eller der skal påbegyndes et parallelt forløb. Det kan f.eks. være, at du er sundhedsplejerske og finder ud af, at forældrene skal i rusmiddelbehandling. Dette er en situation hvor du kan blive nødt til at handle, da du som fagperson sidder med ansvaret for at familien får den rette hjælp. Samtidig kan du sidde med et ønske om fortsat at bevare en god relation til familien. Her kan du anvende handleanvisende sætninger, der fordrer til andre muligheder for familien.

“Det betyder rigtig meget, at du har delt det med mig, tak for det. Rusmiddelbehandling er ikke min stærkeste side, da jeg ikke er uddannet i dette. Men jeg vil rigtig gerne hjælpe dig med at kontakte nogen.”

Opfølgning og handleplan

Aftal klare næste skridt og handlingsplaner. Sikre, at familiens bekymringer og behov er blevet forstået og dokumenteret, og inddrag familien i næste skridt.

Oqaloqatigiinnerup kingorna

Eqqarsaatiginneqqissaarneq

Oqaloqatigiinneq qanorlu qisuariartaatitsit eqqarsaatigeqqissaakkit. Innersuussutigissavarput oqaloqatigiinnerup kingorna minutsit 5 – 10 atussagitit oqaloqatigiinnerup qanoq ingerlasimaneranik allannissamut – suna ajunngitsumik/pisariitsumik ingerlava, suna angajoqqaanut ilinnulluunniit unamminarsimava, oqaloqatigiinnissallu tullia qanoq issangatippiuk? Ilaqutariit naapinneranni arlaatigut periutsinik imaluunniit atassuteqaqatigiinnermut tunngasunik ajunnginnerusumik tullissaanimut ingerlassinnaasannik peqarnersoq isumaliutiguk.

Suleqatigiinneq aamma attaveqartarfissanik pilersitsineq

Ikorfartuisinnaasut allat naleqquttut imaluunniit innersuussiffigineqarsinnaasut paasikkit. Suliamik ilinniarsimasunut allanut suleqatigiinnerit patajaallisaruk ilaqutariit ataatsimut isiginnittumik ikorfartorneqarnissaat siunertaralugu, pisumi aaliangersimasumi naleqquppat. Oqaloqatigiinnerup malitseqartinnissaa isumagiuk, ilaqutariinnullu isumaqatigiissutigisag naapertorlugu alloriarneq tulleeq suussanersoq, suleqatigineqartussallu naleqquttut suliamut ilanngutitillugit.

Imminut paarineq isumaginerlu

Sapinngisat naapertorlugu oqaloqatiginilluni oqilisaassinermut aamma ikorfartorneqarnissamut periarfissatit qulakkiikkit. Malugiuk tamanna internetsikkut aammattaq naapilluni pisinnaammat. Misigissutsikkut sunnertissinnaaneq qamuuna inissaqartiguk. Oqaloqatigiinnermi sammisat ilai ilinni misigissutsinik qaffakaatitsinnaapput – suleqatippit akornanni, aqutsisuni avitseqatissarsiorit imaluunniit pisariaqarsorigukku Isumaginninnermik Aqutsisoqarfimmi MANU-mi suleqatigiinnut sianerit/isumasioqatiginigut.

Efter samtalen

Refleksion

Reflekter over samtalen og dine egne reaktioner. Vi anbefaler at du efter en samtale bruger 5 – 10 minutter på at skrive dine egne noter om hvordan samtalen gik – hvad gik godt/nemt, hvad var svært for forældrene eller for dig, og hvordan tænker du at næste samtale kan forme sig? Overvej, om der er områder, hvor du kan forbedre din tilgang eller kommunikation i mødet med familien.

Samarbejde og netværksopbygning

Identificer relevante støtteinstanser og henvisninger. Styrk samarbejdet med andre fagfolk for at give en helhedsorienteret støtte til familien, hvis det er aktuelt i situationen. Sørg for at få samlet op på samtalen og hvad næste skridt skal være efter aftale med familien, og inddrag aktuelle samarbejdspartnere.

Egenomsorg

Sørg for, at du så vidt muligt har adgang til supervision og støtte. Vær opmærksom på at dette kan ske virtuelt såvel som fysisk. Anerkend eventuelle følelsesmæssige påvirkninger. Nogle samtaleemner kan reaktivere følelser i dig – søg sparring hos kollegaer, ledelse eller ring/rådfør dig hos MANU teamet i socialstyrelsen ved behov.

Naggasiineq

Neriuppugut MANU+-imiik oqaloqatigiinnermi makittakkat ikiuutaalluarumaartut angajoqqaanngortussanillu aamma ilaqutariinnik ingerlavinni naapikkumaagassannik oqaloqatigiinnerni pingaaruteqartuni ingerlatassanni ikorfartorumaaraatsit. Eqqaamallugu ILLIT ilaqutariinnut immikkut isumaqarluinnaravit.

MANU-mi atortussiat tamarmik nittartakkatsinni nanisinnaavatit. Taakku saniatigut sumut attaveqarnissat nittartakkatsinni manu.gl-imi nanisinnaavatit.

Oqaloqatigiinnermi makittakkat MANU+ nuannersumik atorluakutsoorigit.

Afslutning

Vi håber at MANU+ samtalekortene kan være hjælpsomme og understøtte din proces til nogle vigtige samtaler med kommende forældre og familier, du møder på din vej. Husk at DU gør en fantastisk forskel for en familie.

Du kan finde alle MANU materialerne på vores hjemmeside. Derudover kan du finde kontaktoplysninger på vores hjemmeside manu.gl.

Rigtig god fornøjelse med MANU+ samtalekortene.

MANU+

